

Fiak Felmann.

Stockholm, tryckt hos P. Palmquist's Aktiebolag, 1906.

N:o 6.

Wuoratjis-manon 1906.

Wuostas jaffe.

Läkämus Samita pata akti manon pasatis-mano rajest fitta wuoratjis-mano radjai. Färt nummerin lä 16 piele. Hadde: 50 öre jafe äutäst. Awtä nummera hadde lä 10 öre.

Tat puorre wuoto.

Jus kuttit muste nän katjat:
Mi takka jalokin?
Ja läkus äbbä nuokes tat,
Att' ärrö Jesufin,
Att' tärwostalla ju nala,
Wara ja sarjasi nala?
Män wastetaw: Tat nuokes lä.
Nanos tat wuoto lä.

Tat puorre wuoto staila ain,
Kä män läw jaymemin.
Tan tallo-wuoton wiesow män
Ja jamaw jaskotin.
Kä jaymem-päddä pätam lä,
Te iw män äbbä suorkaneh,
Jutt' Jesus wadda warainis
Mu pääsfat almašis.

(Saulotuwwa kä n:o 73 kirjien Sions Toner: "Om någon mig utspörja vill".)

Idtjivkus män jaulah tunji, atte jus tän jakaluluh, te tän ättjoluluh wuoinet Jupmela härlokwuotaw?

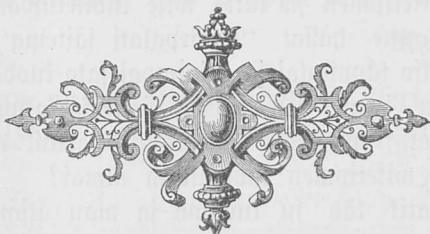
Joh. 11: 40.

Takkar warres ja njalkes juowwasaw tjakkit Härva kruoptai miešta hapša kuoutelin, wai kaitah tah, kutih läh surkon Sionin, lulun awwošit ja arwošmuwwat. Daw pakow šän jaulai tan tjierro Mariai šu iettšelis wielša kruopta kuoran, walla šän jaula taw kaitaita taita waimoita ai, kutih läh njuorranam äšte rätt nakah jakket ja kutih kuitijih ietjasa nieta padjel Härva Jefusa äutän. Š kaunoh attak nieta, mi lä näu läššät, atte šän i mataluluh wiefetit — i kaunoh näu läššis kierce, atte šän i mataluluh lägnit taw mia harto nalte, jus mi wal waddep taw šu kietai šija. Walla man taiwai tat šjadda, atte mi takkap taw pahaw wil pahapun taina, atte mi äp šitah jakket ja atte mian läh näu ätna märrähah ietjame pirra! Taiwai mi arwetip, atte tat, mašte mia šurko päta, lä näu läššät, atte mi tan tieti mattep wajal-tattet taw wiefew ja jakkatusaw, maina Jupmel tan radjai lä arwošmattam miaw. Šeme mi läp näu wajalatakšah ja kitotim-meh. Mian lä te kš šipak harjanim, atte alo kuoktastallap ja kuitip, ja tašte matta äšlo neures křištakřiwuota pätet, mi i äbbänis hieweteh Křištusa puorrewuotaw. Šurkolatj ja škipak miella lä taiwai wikken taša, walla taiwai lä näu ai, atte takkar kuitijidje šieloh läh täddom laša šwainalatjwuota wuollai, näu atte š Křištusa šinne äš wuoineh ietjataw kš taw karra tuopmaraw, walla äš wuoineh taw armokis pajemus präštaw, kutti matta armolaštet mia šuttoi padjel. Talloi lä näu waiwalatj jakket tan äšles antakis-luoitema nala ja manawuota nala Jupmela lunne, maw ädtjo

täsje wal Kristusa tieti. Tat tarro jierme wuosti, atte mi kalkap jaffet armo nala, känne mi äp wuoineh ietjataw kä futtur, ja atte mi kalkap jaffet iellema ja pajas-tjuodtjelimme nala, känne täsje wal jaymem ja täsjanim wuoino. Walla mi wiertip tauf lärranit atnet ietjame jiermew tjatnasin ja jaffet, känne i mite taiwo wuoinoh. Täsje wal tan lakai ädtjop mi wuoinet Supmela härlokhuotaw. Talloi kalka tat, mi lä sjäunjat, sjaddat tjelkasin, ja tat, mi lä matotipme, kalka sjaddat mattelisjan; tat autos miettje kalka sjaddat paradijan, ja ruwwa mi kalkap tjägget waras blommait ja kiedjekit, känne mi äuteput eime wuoineh ietjataw kä tjeskes piestakit ja neures rasit. Härta kietä i läh änetum, atte tat i mateh wiefetit; jutte Härta ältes kietä matta kaika ietjaitattet.

I läh tat nuokes, jus mi nakin aina pale läp mattam wisfäst ja ällasit jaffet Härta armo-taiwotasai nala, jutte ojakko päta wast ruoptot wil suorap famoina, ja talloi kullo waimo sinne, näu kä i käsfet luluh jaffam Härta pako nala. Tan tieti wierti jako harjanim ja ätjätim färt peiwe ätästuwat, näu atte mi lärranip jaffet kaikai Supmela pakoi ja taiwotasai nala, waiko mia ietjame jierme ja miella jaulalului ällo ietjataw. Känne i kaunoh jako ätjätim, tanne i sjattah riehta wisjeswuota jako sinne. Tat kutti alo wuollotalla ietjas nanos jako tieti, san i ain tieteh, maw tat jatnes jaffo atna ietjas sinne. Nuoratimme ja waiwetimme sjeunjis käino nanne paita jako tjuukas tjelkajapmusit. Täsje wal tan lakai lärran almatj tjeeggit ietjas kätew "tan kallo nala, mi staka, waiko äbbä wäralt lului slapmat". Ja talloi jaula almatj: "Kristus lä mu wuoto, taste päta tarwo". Jus takkar jaffo äna änaput lului ällat kristakasai waimoi sinne, te lului tat äutält-jarnom ällituwat: Härta härlokhuota kalka pikotuwat, ja kaika ädtje kalka aktan wuoinet, atte Härta njalme lä hällam.

Gj. 40: 5.

Fanka ja falso.

Mädden fajen stuorra säwa katten tjuodtjoh alla tärnah, mai kietjen läh stuorra lampoh, mah puollih kätjo ijarw ja wuoinojih mälfati sämwai, näu atte tah, kutih pärjästih säwan ijan, mattih tietet, känne si läh, ja kattit ietjasa takkar fajist, känne lä tjäkes tjatse ja ätna kalloh tjatse sinne. Tain tärnain wiesjoh älmah, kutih kattijih lampoit näu, atte si äh ättjoh jaddat. Tah tärnah kätjotuwih fyran.

Tan stuorra Kasta-säwan Italia lakka lä sämes juoloi, man namma lä Elba. Tanne lä alla fyra-tärna, ja atjak säiti, atte tat älmäi, kutti katti fyra-lampow, piuti sämes falsow. Tan unna lättatja juolkai li paper-pieffe tabritum. Fyra-kattar nuolai paperaw ja kätjai, mi tat lidtja. Te sän wuoini, atte tan papera nala li tjaletum räkkälwis kånåkasjai muttem fankast, kutti li sämes fankakäten, mi li tan tärna laktofin.

Tan kirjen li tjaletum, atte tat fanka, kutti näu äutoslakai li radjam ietjas armo-atnomaw kånåkasjai, li wiketipmen ärron fankakäten 20 jafe muttem asije tieti, maw sän ilam takkam. Sän li mädde pale tietetam, atte sän li wiketipme, walla ilam attak jittam jakket tan waiwan älna suptjasaw.

Kå sän te sämes peiwe li piebmamin falsoit, mah prufojin pätet laipe-piekit pärätjit su luokko winteka älkolin, te päti hätkat sunji tat ussjolmis, atte jus sän lului likkastit täppit falsow, te tat matalului kuoddet jakaw juste furstai jala äiwai, ja te sän tan lakai päsalului luowas.

Wimaf sän likkasti täppit äwtaw falsow, ja tan falso juolkai tabriti sän ietjas kirjew. Te sän pajai falsow hallanit.

Fyra-kattar rajai talaka taw kirjew pajemus tuopmari, kutti ai watti kättjomaw, atte tan älna asije kallai ätästij puwtetuwat räktasa äuti, tan täiwon, atte fanka ikkape li wiketipme tan asjjai, man äutäst sän tjäkkåhi fankakäten, ja te sjattai näu, atte älmäi aito kulatuwai wiketipmen ja takka wite luoitetuwai luowas.

Mattakus tanne hållat "wuorpalatj säitema" pirra, kå tat unna happelis falso täppitalai ja rajatuwai saka-kuodden kånåkasjai?

Slamkus tat ienni tan iekewe riektesfærtokwuota ja satneswuota stuorra laka, mi näu äutoslakai parkai, wai puwtalului fridjawuotaw tan wiketipmen tuobmitum älmäi?

"Man tadjatit läh su tuomoh ja man ästjätit su käinoh!"

Kätšit ja räffälit, wai ti äppit luluh kättjalipmai pätet.

Matt. 26: 41.

Jutte tan pakto, atte son ietj lä kiertam ja kättjalum,
matta sän wiefetit tait, kutih kättjaluwwih.

Öbr. 2: 18.

Prinsessa Eugenie.

Älläh kalle känkälätj prinsessah ja furstinnah, kutih läh atnam takkar puolle jumelpalolatjwuotaw ja päntäs kiereswuotaw ká prinsessa Eugenie, mia kánákasa äbba, kutti jami tan jaken 1889.

Su waimo puoli wainost wiefetit tait su kuome-almatjit, kutih ledjin nietan ja waiwen. Raik äutemusat sän ani marrähaw häjos ja sšipas manai pirra, ja mätten sajen kaunojih mana-häimäh ja täpeh sšipas almatjita, mah wittanaštih su kiereswuota pirra. Tanne mi mattey muitajattet tuon suorra Eugenia-häima pirra Stochholman, kánne ätna sšipas ja waiwan manah ädtjoh puorre sšittimaw, ja ai Lannaware mana-häima pirra Djäkkerasa suoknan, kánne same manah ädtjoh älatušaw ja äpatušaw.

Ällam tauk kuoros wal manah, kutih ädtjon äšew tan iettšelis furstinna kiereswuotast ja määrätimmešt.

Gotlanda suollon, kánne prinsessa Eugenie li tšieggim allasšija šiettos häimaw, man namma lä Fridhem, kánne sän taiwai wiesoi kiesjen, tanne sän manai pirra häjos ja sšipas almatji täpin ja tanne sän kiertai ätnakaw tat suorra nietast, mi päti su tjalmi äutäi. Sän tietä ietj, mi tauta ja sšipataffa li. Härra Jumeli li likom piedjat su nala takkar tautaw, mi ittji mateh talkotuwat. Ja ká sän wuoini tait sšipas, häjos, päres almatjit, käiste i aktak šitah marrähaw atnet, te päti alo tat katjalwis su äutäi: Škus luluh mattelis tšieggit šidji täpew, kánne tah sšipas almatjah ädtjoh wiesšot?

Djaktja päti ja sän wuolki wast ruoptot Stochholmai. Tat talwe šjattai wil pahapun šunji ká äutey talweh. Tauta li šjaddam su ukša-kattarin ja ittji käššef pajah su ätkos wuolket. Äbba wakšoit ja manoit sän wierti šänkan wällahit. Talloi, ijan, ká ittji mateh ätet, te sän alo muitti tait häjos ja sšipas almatjit, mait sän li wuoinam tuoin unna täpatjin Fridhema pirra. "Ši wällahih täppe waiwi šinne äšte aneh maitet tat puorešt, mi wadda munji näu ätna käppatusaw", jaulai sän. "Jumel lä radjam šaw mu käino nala. Maw mataw män takkat šia äutäšt?" Ja ká sän kätjai tait kalwoit, mah ledjin su huotnashin, te sän muitti, atte sän šämes sajen ani muttem tiuras kierkit jala juwelait,

mait sän li arpin ietjas atje ietnest, päres drottnef Desideriaf. Näu kä ältafis päti tat ussjolmis ju äutäi: "Zus män mataluluw wuobtet ietjam tiuras kierfit ja tai äutäfi tšieggit täpew taita fšippafita!" Tat ussjolmis tafai ju wuorpaladtjan, ja sän wainoti wiesšot, wai lului ädtjot takkat näu. "Man tuotalattjat män rätkälw Jupmeli, wai känäfis lului mietetit tafa", jaulai sän tan pirra, "ja sän kulai mu rätkälwajaw". Känäfis Karl 15 ja drottnef Josefina mietetifa mielainiſta tafa, ja te rajaturwin tah tiuras kierkeh Englantai, kätte fi wuopteturwin näu ätna pietniki äutäfi, atte häima mati tšieggiturwat tan häjos juollon takkar fšipas almatjita, käi tauta i mateh talkoturwat.

Parfo alki, ja jätmes tšappa paihen jäwa katten tan päres Wisby ſtata älkolin tšuoittjoi ruowa tat ätä häima ietjas puorre ja haufkes kalwoi kum ja ietjas ruodnis kartenina. Tanne li tal jätmes kriſtafis kuina kattima wuolen häima tšieggiturw ällo ätna fšipas almatjita. Nutäl ledjin tah wiesšom ſtuorra waneswuotan, walla talle fi ädtjom takkar wuoiingatj ja ruomelatj ſuitimaw, maw täſſje wal kallekatj fšipas almatjah ädtjom. Tanne li ai prinſeſſa ietj ädtjom ätä paikew, kätte ju kiereſwuota mati parfat. Taiwai wuoi sän wuolos tan häimai, ja kä sän tšangai tafa, te päti awwo-mäjos mädde muotoi, mafa waneswuota ja kiertam li piedjam tšieknalis märkafit. Näu kä wänaf päti sän kaitai luſa, hälai ſierra färt käinat färtan huotnahin ja tieti ruowa, makkaf färt kärke ſiſngelatj wuofe li. Taiwai sän ietj läkäi Jupmela pakow taita fšippafita, ja taiwai sän puwti faronis taw äpatidjew, kutti li ju kuosjen Fridheman. Huotnahi kaſtan li kullkes farſtätpe jala huonai, mi li härwatum tšappa blomma ja laſtai kum, ja tanne tat äpatidje ani änefis prädikow, maw prinſeſſa ietj kulltali akka ſtuorra kitokiswuotaina kä fšippafah ietjah. Sierra ſarnetidje li ai tan häiman, kutti ſarneti juofke ailekin.

Prinſeſſa Eugenie.

Sämes pale kaunoi tai skippasi kassan sämes waiwan kuina, kutti ittji tieteh jurra maitet taste, mi jielo kadjosipmai kullo, ja kutti ittji äbbänis lafeteh kaika taste. Sän li siigenara mattost, taišt almatjist, kutih kälkih pirra lantaw ja tidtjihij ja suolatih. Sune li pahas maino ja sän li padjel-kätjatun ja neuves-lakai anetun kaitaist, äutäl kâ sän päti prinsessa häimai. Taste sän li sjaddam asmakin ja määrain kaitai wuosti, ja wipai kuffew, äutäl kâ jiekna su waimo pirra alki suddat. "Män rätkäsiw ätnakit

Lannaware mana-häima.

tan kuina äutäst", jaulai prinsessa, "walla män wiertiw ällo heitet hällamist kuina, taina kâ kaita häla wuoinoi täsjjetipmen".

Kiesse wasi, ja tat aike päti, kâ prinsessa wast kalfai kuotet ietjas kiesse-häimaw ja mattjat Stockholm. Äutäl sän päti kunnattat ietjas kiesse skippasit. Tat kuina, kân katttima wuolen tat häima li, wuosteti talle kietaina tan siigenar-kuina kuouloi ja jaulai: "Män jakaw, atte prinsessa kalka kaunat su ällo ietjalakatjin". Prinsessa manai su latjo kuorrai, ja kuina, kutti talle li warfa japmemin, jaulai sunji: "Män kitaw Dupmelaw, atte Jesus Kristusa, su Parne, warra rainet kaitaist juttoist, ja atte tat lä mu ai rainetam". Katnjalah kälkin talle su asnam nierai milte. Si ledjin pätam tat wuostas, jalok kättjamist Jesusa nala.

“Ja tain katujalin”, jaulai prinsessa, “wuoiniw män wast ietjam tiuras kierkit”.

Kä prinsessa li kuotam Fridhemaw, ättjoi hän alo kirji pakto tietet, kätte tah skippasah wiesjon, ja akew hän muiti siaw ja rätkäli sia pielest waimolatj kiereswuotaina.

Sten-kol jala kierke-tjatta.

Ällo tälen, mädde miljona jake mia aite äutäl, kaunoi wiefä änap jiekkeh ja apeh tan ätnamin kä talle, ja talloi li ällo pakas talke ja ätna rasjjo. Talloi sjaddin ätnama nanne sämes alla muorah, mah äh tast talle kaunoh ja mah ledjin warfa te kä äsjje muotokah, waiho si ledjin muorah ja wil alepuh kä mia pietseh. Kä tah muorah sjaddin ila pärrasin, te si järwon ja asnin ja wimak si järwin ätnami. Mietsen wällahin tujan ja wil tujan takkar muorah ja kuoddoh, ja tai nala päti kiewa ja laire, mah tieddin tait akti. Kä tal tah muorah wällahin laire wuolen, te si idtjin märnäh, ainat sjaddin te kä kierken jala ällo karra tjattan.

Dat ätnam, känne tah muorah sjaddin, wuojoi suoima tjatse siä, ja laire, mi li tai nanne, ätnani ja sjattai wimak näu kasjakin, atte talle, kä tah äjeh ätnamist wast läh padjanam tjatse siite, te läh tah muorah tjieknalin wari sinne. Tah wareh läh sjaddam taste, atte laire lä täddom akti ja kasjanam kierken. Ja kä talle siittih wuoinet tait tälötj muorait, te wiertijih paltet tjieknalis gruwwait jala raikit ätnama siä, wai pätalulun wuolos tai luja.

Walla äh almatjah paleh takkar gruwwait päro fättjama tieti. Suo tälen aittin almatjah, atte si mattin pättet tait piekit tuoist tälötj muorait, mait si kaunin sämes sajän, ja atte tat kierke-tjatta jala sten-kol, näu kä tarrolattjah jaulih, wadda sieltes pakas tälaw. Te si alkin ätfät kierke-tjatait, ja talle lä ätna gruwwah juokke sajän, känne kierke-tjatah kaunojih. Tait kierke-tjatait si pältih tampain jala tällä-hamsain ja lokomotiwain ruoute-wädjai nanne ja tai kum si juddatih kaiklataj malmait, kä takkih ruoutew ja ietja metallait. Ja kä piedjih kierke-tjatait wuobni siä ja pakkatih tait wuobnit älkost, te päta tjatai siite te kä lufta jala gasa, maw

matta puollitit. Taste sjadda ällo puorre ja tjielka tjuoukaš, ja tan tieti kaunojih färtan statan ärjan takkar fabrikah, känne takkih tjuoukatim-gafaw kierke-tjataist. Daw gafaw si padjih mannat ruoute-rörai tjata, mah läh piejatum ätnama sifa. Daišt ruoute-röraist mannih ietja rörah pajas huotnabi sifa ja kä puollitih gafaw röra kietjen, te tat tjuoukat äbbä huotnahaw.

Stuorra wuorpe ja päntotakka lä tat, juš kännek kauno kierke-tjatta. Mia lantan i kaunoh ätnak taste, täšše wal sämes sajin Skäne lantan ällo ärjemus kietjen rikast. Älläh tah kierke-tjatah rätt puorakah-ke. Tan tieti mi wiertip ästet kierke-tjatait älko-rikaišt, ja färt jake mi maksap ätäsit kutta läff miljona kruono älko-rikaita päro kierke-tjatai ätäšt. Tat lä ätna pietnik.

Tah gruwwah, maište kierke-tjatait pallih, läh taiwai sieltes tjieknalah. Muttin wiertijih lägnit tjatait mädde tjuote stikko ätnama sifte, ja kä almatjah kalkih mannat wuolos tai gruwwai sifa, te si luoitih siaw wuolos aimotis kuffes laptje kietjen. Diettelis lä, atte tat i läh ieme labtje, ainat tat lä ruoutešt takatum, ja tan kieijen lä te kä unna huonai jala ai tätnär, masa almatjah tjäkkitih. Kä läh häitam parkamist, te si wast kiesjih siaw pajas. Wuolne gruwwa sinne lä ätna raikeh färt kuuloi, känne kierke-tjatah kaunojih, ja tai raiki jala wattjatafai tjata si wuolkatih tjatait wagnai sinne tan suoramus raikai, mi pajas manna ätnama nala, ja tanne si lägnijih tjatait pajas tai ruoute-laptji kietjen. Kä pallih tait raikit, te wiertijih taiwai tutet wättjait ja takaw tain raikin kassa muorai ja stuoki kum, näu atte tah äh kalkah wuolos kattjat ja hautatit almatjit, kutih parkih tanne.

Watalatj ja läššis parko lä tat parko kierke-tjatta-gruwwai sinne ja ätna almatjah hätkänih tanne färt jake. Wäramus lä, atte muttem gruwwain päta te kä gafa tjatai sifte, ja kä tat gafa päta tälä lakka, te tat puollit ja jutsa te kä rukta jala kruta. Ja juš tal almatj säita lakka ärrot, te tat japma takka witte.

Wäramus oliikko, mi käsjet lä sjaddam gruwwa sinne, sjattai tan mannam snjuktja-manon sämes gruwwan Frankrifan, man namma lä Courrieres (läfätuwwa näu kä Suriär). Tanne alki gruwwa puollet ja äwtä pale hätkänin änap kä tušan ja kuofte tjuote äлма tan gruwwa sinne.

Arjeppluowe kirko ätästuwama mangel.

Arjeppluowe kirko.

Arjeppluowe wuoſtas kirko tšieggituwai drottinik Kristinaſt jaken 1640. Walla ätä kirko tšieggituwai tai jafi 1765, 1766 ja 1767 ja kätjotuwai Ewerje krunoprinsessa milte ju namaina Sofia Magdalena. Tat kirko aileſtuwai 1 peiwen ätä-jake-manon jaken 1768 proſta Per Högſtrömaſt. Tan prädiko finne,

Arjeppluowe kirko ſiſngelt.

maw sãn talloi hãlai ja mi li fame kielan, muitajatti sãn Arjepluowe almatjit, kãttes si ietjah ledjin ráffãtallam pãsto-jupmelit, walla kãttes si Jupmela armo pakto ledjin sjaddam Jupmela fuolken. Muttemah taist almatjist, kutih wuostak atnin jupmel-teunaftimmew tan firkon, ledjin nappo autãla teunaham pãsto-jupmelit. Tat firko tjuodtjo ain Arjepluowen, walla tat læ átãstum tai jãki 1897, 1898 ja 1899 ja átãstuwama mangel læ tat wast ailestum 1 peiwen átã-jãke-manon jaken 1900 profsta M. T. Berlinast. Tat firko læ talle aiwe tjabbe, ja tjãggolwis læ awon tašte, atte si ádtjoh tjãkanit takkar tjappes tãmpeli pasotadtjit Hãrra haufkes jupmel-teunaftimmew.

Arjepluowe firko átãstuwama autãl.

Sieltes japmem.

Dan mannam kiesen wuolki muttem sapme Sorjelest jala Suorja tjãggolwajast muttem áfestidje lusa Wuonan. Tat sapme li karra wina-jukke. Sãn li tantieti autep mannolakan hãlaitattam áses-tidjew wina pirra. Rã sãn tal matfai hãimai, ani sãn faronis wina-faggaw, kutti kiejã 10 litera paifew. Ittji sãn mateh wuosti-

tjuodtjot halitusaw tan jabmem-wadde jukkamusjai. Tantieta alki älmäi smakkot taste, mi li litten, näu atte sän karituwai. Kä sän päti ietjas tjaktja-kätai, alki sän juffat alwošit. Tan käten li sän atto, i aktak tieteh, kalle peiwe, ja tan wuorpetis äлма parfo li waltet siä tate kälke jälkast.

Hierkeh, mait sän faron ani, pätika muttem aife mangel pärkitum laptji kum pättö-älo lusa. Diettelis lä, atte tah lika tjanatum, walla kä nälfokätika, te pärkika tah waiwetum slittorah laptjit. Mattep kalle arwetit, makkar suorkow ja waimo-paktjasaw tan äлма lakamusjah ädtjon, kä hierkeh pätika wani pänti taka. Kallekattjah wuolkin ätjät taw katom älmaw. Kaunin ai su jappam tan käten, kätte sän li jukkam, wina-litte paltan, mi li lakka kuoros. Tat olikkolatj jabme talwatuwai taltotidje lusa. Sän rapai su rupmahaw ja kaunai, atte su tjäiwe ja tjäleš ledjin tierowajah puollem-winašt. Tat wastes jälka li siwwa tan äлма jappemi. Š läš tat wuostas wärrö puollem-wina tieti, ainat mäddajoh läš juo jurra kä tat jappme jukkam fitta jappemi.

Tän nuorra same älmäi, kutti läkäš taw, kätjah, käšäs jukkaliswuota talwo! Šetjat häkka tieti patareš kairaišt karra jukkamusaišt, mah läš alwoš jälka ja tantieta peištih rupmahaw ja šielow! Šus tän ih mateš ädtjot takkar šieltes jappemaw kä tat älmäi, mašte mi läš juptšastam, te tieteh tauk, atte tän tan tjata, atte prukoh karra jukkamusajit, änetah ietjat tiuras häkkaw. Šus tän harjanah juffat äna änaput, te tän päištah ietjat häššow ja šjattah ššippašin ja mangemušt tän jamah äutäl aife.

Tunji, attjai ja ädnai, šitaw ai jaulat äwtäw pakow. Marjo täi mannäpette jukkaliswuota alwoš käino nane ja tan pakto waddepette neures ekšämpelaw ietjate manaita. Walla i nuokes taina. Marjo ai tunno šitot lä, atte manah kakkih mannat šamma käinow kä täi. Wuostas wina-kuwšew läš marjo manah ädtjom atješt jala ietnešt. Tat lä kalle taiwai šaitam. Muttem pale watti šämes päntor same-nišjoni puollem-winaw. Kä sän li jukkam litten kuorrosin, te jaulai sän päntori: "Watteš ai mu patjaita!" Wuoi, man šieltes, atte attje ja iedne, kutih lika pierrim wuoksetit manait tan puorre käino nala, šjattaika šia wuostas tjadžitidjen! Ajatallit, makkar tuopmo kalka takkari padjel pätet! Warofit ietjate ja muitit Šärra Šesuja pakoišt: "Šunji lä puorep, atte kärna-kierke piejatuwwa šu tjiepetä pirra ja sän palkestuwwa šäwwai, kä atte sän willit äwtäw taišt unnakattjaišt". Luk. 17: 2.

Wesuwius.

Färtahatj tieta, atte jåmes sabin tan mia åtnama nanne kaunojih takkar wareh, mai sifte suowwa padjan ilmai ja kierkeh ja kunah palkestuwwih pajas. Muttin sãita nãu ai, atte tai sifte kãlkih te kã stuorra ånoh, maine i lãh tjatse, ainat te kã puolle taikan, mi lã tiemas suddam kierkist. Daw suddam kierke-taikanaw kãttjoh lawan. Nã takkar tãllã-åtno jala lawa-åtno kãlka wuolos mãttjai jala stata sija, te tat pãlta kaika, mi lã tan kãino nanne. Ja tah kierkeh ja kunah, mah palkestuwwih pajas ware sifte allaki ilmai, tah kattjih wuolos ware pirra, kãddih almatjit ja slittorit ja kãptjih kiettit ja pãltoit wuollasija. Ware padjelin ja pirra tjuodtjo alwos palwa, man sinne lã nãu sjãunjat kã ijan ja maste åltakafah ja sieltes rasjjo pãta, ja warre jutja nãu kã lului wãramus atja-raite. Sjan paita te kã tãllã ware sifte, ja tan tieti si kãttjoh takkar warit tãllã-warren jala tãllã-wuokse warren.

Alta kulos tãllã-warre kauno årjeli Europan tan tjappa Stalia lantan jåmes stuorra stata lakkosin, man namma lã Neapel. Tan tãllã-ware namma lã Wesuwius. Åbbã alla warre lã tat, 1300 metera jala 2,180 stikko, te kã alla warre padje-lantan mia lunne. Ålo padjan suowwa tan ware tjãkkãst ja kierkeh palkestuwwih pajas tan sifte, walla ånamus pale tat i takah wahakaw, ainat almatjah wiesjoh rasen ware wuolen. Åtna tjappa statah lãh ai tan pirra ja fãrt jafe pãtih mãdde tujan almatjah ietja rikãist tãkko kãttjatjit, man tjappak ja juotas tat paite lã, kãnne alo lã piwwalis kiesje ja ruodnis muorah. Muttin sãita tauf, atte tat warre ai takka åtna wahakaw ja kãdda almatjit, ja nãu lã sjaddam jurra tai peiwi, wuoratjis-mano alkon. Talloi alki åtnam hãkkat sfielpit ja takai te kã wãramus kuoltow kunãist ja kierkist, mah kãptjin lantaw witasit ware pirra ja spiedjin kaikait pãltoit ja kartenit. Ålla kuoltolakah sjaddin kunãist fãrt sabin ja wimãk slapmin tãpeh ai tai lãssis kierki tieti, mah kattjin tatja nala. Åtna almatjah kãttuwwin. Sãmes unna statan ledjin almatjah pataram kirko sija, kãnne rãkkãlin Supmelist wiekew, walla kierkeh kattjin kirko nala ja wimãk tat slamai ja hautati åtasit tjuote almatja ietjas wuollai. Stuorra lawa-ånoh kãlkin ai wuolos warest ja takkin sieltes stuorra wahakaw.

Talle lä Wesuwius wast alkam sjarwonit ja heitet fierkit palkestimmest ja lawaw kälkätimmest, walla mädde tjuote almatjah läh masjam häffaw ja ätna jakeh wasjih ain, äutäl kâ kaita wahat lä wast tiwotum.

Tälen, Kristusa riekatimme pale, li tat warre ällo sjarwot, ja talloi jakkim almatjah, atte tat li ällo jaddam, walla jaken 79 Kristusa riekatimme mangela alki tat wast wuoksjet tälaw ja funait, ja talloi hautatuwwin kälmä stata funai wuollai. Utta taist stataist, man namma li Pompeji, lä talle mia aiken wast paletum pajas funai siste, ja tanne matta wuoinet, kätte tälöj italialattjah jala romalattjah wiesjon Kristusa riekatimme pale, makkarah sia täpeh ja kauneh ledjin ja man tjappakin tat sia stata li härwatum.

Jaken 1631 li wil wärap. Talloi kätti tat alwoš warre äbbâ kättje läke nan tujan almatja.

Ätna takkar tällä-wareh kaunojih tan mia ätnama nanne. Lafamusah läh Islanta stuorra juollon, mi lä 150 mila allelin Wuona rikast. Japanin ja Amerikan ja mädde ietja lantain läh ai stuorra tällä-wareh, walla mia lantan i kaunoh aftak takkar neuwes warre, ja puorak lä tat.

San Francisco stata Amerikan täsjituwai ätnam-skielpima pakto arrat itietist 18 peiven wuoratjis-manon. Unap kâ witta tjuote almatja kättetuwwin, kâ täpeh flapmin, ja alwoš stuorra stata sjattai ietjalakai ai. Kaiklakatj äpmotakka peistetuwai, ätašit äwtä läke nan tjuote mišona fruno äutäst. Stuorra ja päntas ja ällo tjappa stata li tat San Francisco Amerika alotj katten. Tanne wiesjon 343,000 almatja, akka ätnak kâ Stodholman. Talle si wast alkij tšieggit taw stataw ja ruwwa tat litj akka stuorak ja tjappak kâ äutäla.

Maroffko tieti i sjattah mite tärro Europa stuorra rikai kassan, nâu kâ attjak warka mati wuortet. Tah jaddakah, käi pirra mi läp juptšastam šames äutep nummerin, läh talle takkam šäpatušaw kassaniša, nâu atte rafe matta aimon ärröt. Walla i aftak tieteh, man kuffew tat rafe ädtjo tjuodtjot.

Utå prinſa riekati midji 22 peiwen wuoratjis-manon, kå prinſa Guſtaf Udolſa niſon, prinſeſſa Margareta, riekatatti warres parnew, kutti ättjoi namait Guſtaf Udolſ Oſcar Fredrik Arthur Edmund ja kutti kalka kätjotuwwat Guſtaf Udolſin. Dat nuorra parnekutj kalka akti ſjaddat Swerje kånåkaſjan ietjas atje, adja ja adja atje, talatj kånåkaſa, mangelin. S läh käſſek äutåla ſjaddam, atte Swerje kånåkis lä ädtjom wuoinet ietjas parne parnew. Dat åtå prinſa kalka ai kätjotuwwat Wåſterbottena härtigin.

Ulla äiweh Kina lantaſt läh attjak pätam Stoekholmai kätjatjit, maffar mia lanta lä ja kätte tat ſtiurituwwa. Alemus äiwe ſia kaſtan lä te kå kånåkis ſåmes lanta-taiwa padjel, man ſinne lä warfa kietjaw fierte ånap almatjah kå tappe åbbå Swerje lantan. Sån lä te kå wuolep kånåkis alemus käſjara wuolen. Dat lä ållo åutoſ ſaka, atte tah kinalattjah läh tieki pätam. Åuteput ſi läh mannam ietja europalatj rikain, äutål kå tieki jäwſätin. Dålen li karra puorko, atte ittji aktak kinalatj ättjoh wuolket ietja lantaita. Ittji aktak europalatj-ke ättjoh pätet tåkko. Talloi kinalattjah idtjin ſitah tietet maitet mia wiesſom-tjårta pirra ja kätte tappe prukojih åtnamaw, tſjeggijih fabrikait ja takkih ruoute-wådjalit ja nåu wil. Si jakkinn, atte kaika li wieka puorep tåppe lulemus Åſjan Kina rikain, ja padjel-kiettjin miaw ſielteſlakai. Walla talle lä kaika ietjaituwvam. Talle läh kinalattjah wuoinam, atte japana-lattjah läh mattam åitet tait alwoſ karjelit jurra tan tieti, atte ſi läh puſtam europalatj wiesſom-tjårtaw ja tietemaw ietjaſa lantai, ja talle ſittih kinalattjah ai te kå mannat europalattjai ſkåula tjata. Talle mi mattep tåiwot, atte tat ſtuorra Kina rika lä kättſam ja atte europalatj tietem ja europalatj parko kalka pätet tåkko ai. Åimotis ſtuorak lä Kina, warfa 25 fierte ſtuorap kå mia lanta, ja tanne kaunojih 80 fierte ånap almatjah kå tappe Swerjen. Ånamuh taiſt kinalattjaiſt ållåh pätam křiſtakiswuotai.

Ryſhlantan lä ain ſieltes åtna ſtuime, ja pallat wierti, atte kå kieſje påtå, te akka ſiſngeliſ tårro tan oliffolatj lantan.

